
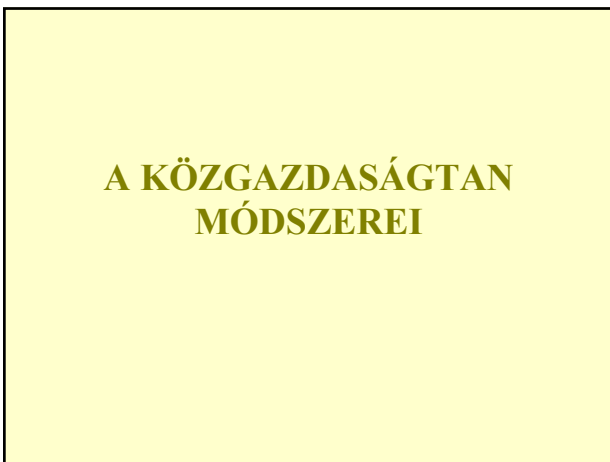

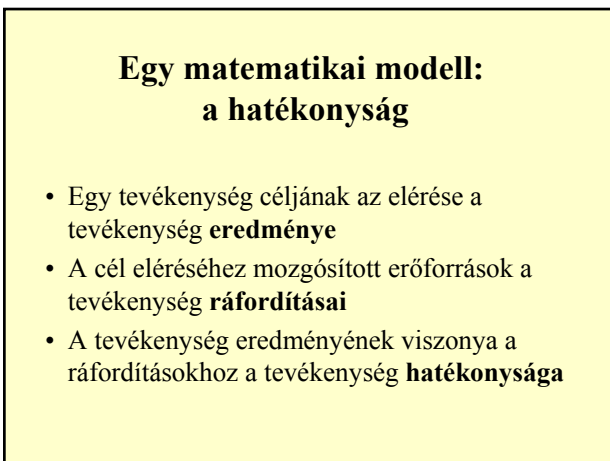

Egy matematikai modell: a hatékonyság

- Értelmezhető az elérhető eredmények rangsora: **az egyik eredmény „jobb”, mint a másik**
- Értelmezhető a lehetséges ráfordítások nagyságrendje: **az egyik ráfordítás „nagyobb”, mint a másik**

Egy matematikai modell: a hatékonyság

Értelmezhető a lehetséges hatékonyságok rangsora:

A tevékenység egyik lehetséges formája hatékonyabb a másikonál,

- a) **ha ugyanazzal a ráfordítással „jobb” eredményt ad,**
- vagy*
- b) **ha ugyanazt az eredményt „kisebb” ráfordítással adja**

Egy feltűnő hasonlóság, analógia

Az egyik *számtani tört értéke* nagyobb a másikonál, ha

- a) **azonos nevezők mellett a számlálója nagyobb,**
- vagy*
- b) **azonos számlálók mellett a nevezője kisebb**

$$R_1 = \frac{a_1}{b_1}, R_2 = \frac{a_2}{b_2}$$

$$R_1 > R_2 \text{ ha } a_1 > a_2 \text{ és } b_1 = b_2 \text{ vagy}$$

$$R_1 > R_2 \text{ ha } a_1 = a_2 \text{ és } b_1 < b_2$$

Megalkotjuk a modellt!

$$\text{Hatékonyság} = \frac{\text{Eredmény}}{\text{Ráfordítás}}$$

Szimbolikusan:

H - Hatékonyság

E - Eredmény

R - Ráfordítás

$$H = \frac{E}{R}$$

A tudományos modellalkotás elemei

- **Fogalomalkotás**

Indukció

Absztrakció

Aggregáció

Dedukció

A tudományos modellalkotás elemei

- **Mérés**

Pontosság

Sztocasztikus módszerek

- **Modellezés**

Konzisztencia, teljesség, Gödel - Church tételek

Adekvátság

Verifikáció

A tudományos gondolkodás
„csapdái”, sémái

- Az „összetétel csapdája” – a „stadion effektus”
- Az „előbb volt, tehát oka” csapdája
- Ex post, ex ante vizsgálat
- Mutatis mutandis
- Parciális vizsgálat – „Minden egyéb körülmény változatlansága mellett” – „Ceteris Paribus”
- „Occam borotvája”

**Térjünk vissza a matematikai
modellünkhöz!**

Közgazdasági függvények

$$y = f(x) \Rightarrow y = y(x)$$

Az Eredmény a Ráfordítások függvénye

$$E = E(R) \Rightarrow H = \frac{E(R)}{R}$$

**Térjünk vissza a matematikai
modellünkhöz!**

Teljes mennyiség függvények (Total)

$$x \Rightarrow y = y(x) \Rightarrow Ty(x)$$

A Teljes Eredmény függvénye

$$E \Rightarrow E(R) \Rightarrow TE(R)$$

Térjünk vissza a matematikai modellünkhöz!

Átlag mennyiség függvények (Average)

$$x \Rightarrow Ay(x) = \frac{y(x)}{x} = \frac{Ty(x)}{x}$$

Az Átlag Eredmény függvénye (=Hatékonyság)

$$E \Rightarrow AE(R) = \frac{E(R)}{R} = \frac{TE(R)}{R} = H$$

Térjünk vissza a matematikai modellünkhöz!

Határmennyiség függvények (Marginal)

$$x, \Delta x \Rightarrow My(x) = \frac{\Delta y(x)}{\Delta x} = \frac{\Delta Ty(x)}{\Delta x}$$

A Határ Eredmény függvénye (=Határhatékonyság)

$$E, \Delta E \Rightarrow ME(R) = \frac{\Delta E(R)}{\Delta R} = \frac{\Delta TE(R)}{\Delta R} = MH$$

Térjünk vissza a matematikai modellünkhöz!

Rugalmasság függvények (Elastic)

$$x, \Delta x \Rightarrow \varepsilon_y(x) = \frac{\frac{\Delta y(x)}{y(x)}}{\frac{\Delta x}{x}} = \frac{\Delta y(x)}{y(x)} \cdot \frac{x}{\Delta x}$$

$$\varepsilon_y(x) = \frac{\Delta y(x)}{y(x)} \cdot \frac{x}{\Delta x} = \frac{\Delta y(x)}{\Delta x} \cdot \frac{y(x)}{x} = My : Ay$$

A PIAC

A piac fogalma

A piac a termelésnek, mint rendszernek az alrendszere

Elemeit a piac szereplőinek nevezzük

- **Aktív** szereplők: **Eladók** és **Vevők**
- **Passzív** szereplők: **Áruk** és **Pénz**

A piac szereplői (az áru)

Az áru csere céljából előállított jószág

A piac az áruk cseréjének színtere

Az áruk, mint jószágok annyi **használati értékkel** rendelkeznek, ahány féleképpen felhasználhatóak

Az áruk, mint cseretárgyak annyi **csereértékkel** rendelkeznek, ahány más árura lehet őket cserélni

Ami egy áru összes csereértékében közös, az **az áru értéke**

A piac szereplői (az áru)

Minden csereérték az adott áru **egyenértékese**

- Az egyenértékes mindig kicserélhető az adott árura – **az állandó elcserélhetőség állapotában van**
- Az egyenértékes **kifejezi** az adott áru **értékét**

A piac szereplői (a pénz)

A pénz olyan áru vagy jel, ami az összes áru **általános egyenértékese**

- A pénz minden áruval szemben **az állandó elcserélhetőség állapotában van**
- A pénz **kifejezi** Valamennyi áru **értékét**

A pénz a mikroökonómiában „semmi másra nem jó, csak arra, hogy elköltsék”

A piac kategóriái

A piac szereplői közötti, a piac struktúráját meghatározó összefüggéseket nevezzük **a piac kategóriáinak**

- Ár
- Jövedelem
- Kereslet
- Kínálat

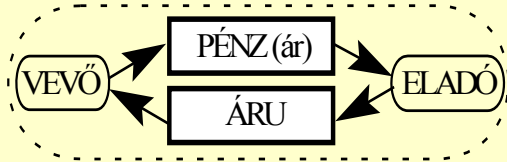

A piac kategóriái (Ár)

Az áru ára az értéke pénzben kifejezve

A piac kategóriái (Ár)

- Az ár a piac **kommunikációs nyelve**.
- Az ezen a nyelven folytatott párbeszédet **alkunak** nevezik
- A vevő elhatározott maximális ajánlata a **vevő rezervációs ára**
- Az eladó elhatározott minimális ajánlata az **eladó rezervációs ára**
- Az alku eredménye a **tranzakciós ár**
- **Egyedi tranzakciós ár => Piaci ár**

A piac kategóriái (Ár)

- A Vevő rezervációs ára és a piaci ár pozitív különbsége a **fogyasztói többlet**
- A piaci ár és az Eladó rezervációs ára pozitív különbsége a **termelői többlet**
- A fogyasztói többlet, mint pótlólagos jövedelem jelenik meg a Vevő számára
- A termelői többlet az Eladó nyeresége

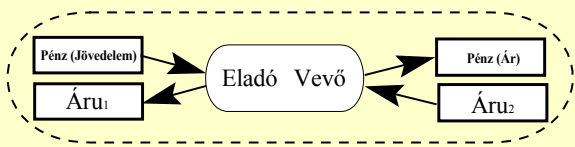

A piac kategóriái (Jövedelem)

- A pénz, amit árujért kap – **nominál jövedelem**
- Az áru, amit ezért a pénzért kap – **reáljövedelem**

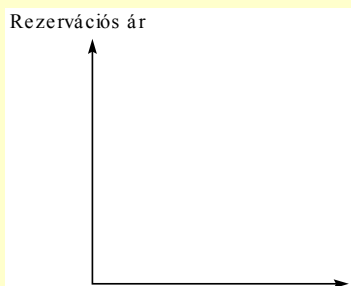

A piac kategóriái (Kereslet-Kínálat)

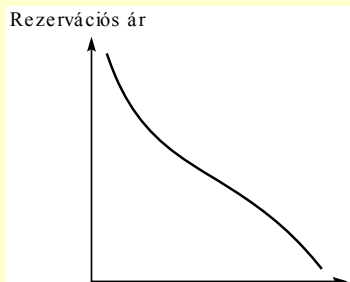

A piac kategóriái (Kereslet-Kínálat)

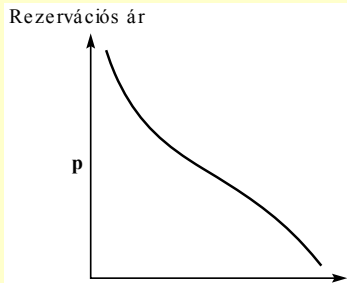

A piac kategóriái (Kereslet-Kínálat)

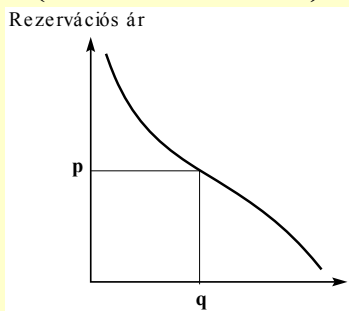

A piac kategóriái (Kereslet-Kínálat)

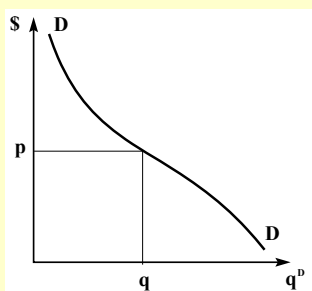

A piac kategóriái (Kereslet-Kínálat)

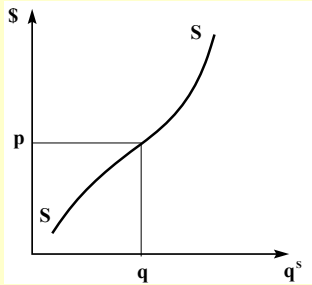

A piac kategóriái (Kereslet-Kínálat)

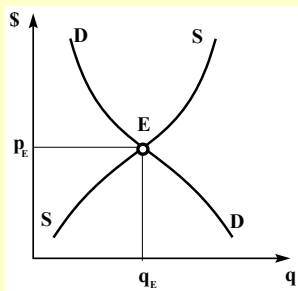

A piac modellje: a Marshall-kereszt

A klasszikus piac

- Tökéletesen versenyző – elég sok szereplő
- A szereplők jól informáltak
- A szereplők árelfogadók
- A be- és kilépés szabad – a költségek jelentéktelenek
- Nincsenek külső, monopolisztikus hatások

A klasszikus piac másik modellje

- Fogyasztói terméktér
- Termelői terméktér
  - Statikus piac
  - Homogén piac
  - Folytonos piac

A klasszikus piac másik modellje

A modell: az n elemű vektorok euklideszi terének pozitív ortánsa

$$A = (a_1, a_2, a_3, \dots, a_n)$$

Termék kosár – a terméktér pontja

- Fogyasztói kosár
- Termelői termékkosár

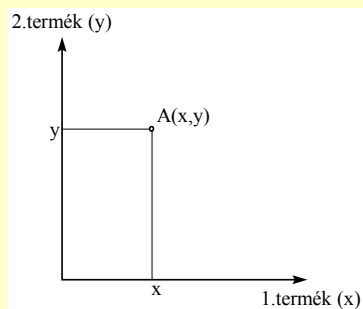

Kéttermékes modell

Köszönöm a figyelmüket
